

Čet, 24-10-2024, 21:57:35

Potpota

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o priložima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

AKT

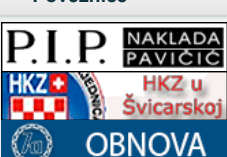
AKT d.o.o. knjigovodstvo i porezne usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb

S HKV-om OD POČETKA!

Poveznice

M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (3)

Objavljeno: 28. kolovoza 2024.

Dodajte komentar

Nizanka u deset nastavaka predstavlja djelovanje katoličke novinarkе i intelektualke Smiljane Rendić (1926. – 1994.) u razdoblju dramatičnih promjena u Katoličkoj Crkvi i hrvatskom društvu u 20. stoljeću. Premda priznata i cijenjena kao novinarka, vatikanstica, prevoditeljica, judaistkinja i književnica, tijekom svojih triju desetljeća javnoga angažmana – ponajprije preko „Glasa Koncila“ – iskusila je političke progone, ali i nerazumijevanje unutarcrkvenih struktura. U svojem je javnom poslanju često bila jedini ženski glas u kleričkim krugovima.

Žena koja povezuje sukobljene „klanove“

Od svojih početaka 1963. „Glas Koncila“ brzo je osvajao svoje vjerne čitatelje. No krajem 1964. pojavila se kontroverzija koja je prijetila budućnosti lista. Naime, jedan od njegovih protagonista grkokatolički svećenik Živko Kustić otprije je bio član staleških svećeničkih udruženja.

Jasno stajalište hrvatskih biskupa o svećeničkim udruženjima

Članstvo u takvoj organizaciji bilo je prijeporno jer su svećenička udruženja bila režimski projekt, koji je nudeći svećenicima socijalno osiguranje ciljao stvoriti unutarnji razdor, skupinu svećenika neposlušnih hijerarhiji, što bi značilo i stvaranje „paralelne Crkve“ koja ne će biti na liniji Vatikana. Osim Titove Jugoslavije, takvom su se metodom služili i drugi komunistički sustavi. Hrvatski su biskupi 1950-ih, predvođeni kardinalom Alojzijem Stepincem, zauzeli jasno i oštro stajalište prema toj režimskoj politici, i to u dva koraka. Najprije je svećenstvo 1950. upozoreno da biskupi takvo članstvo ne preporučaju (*non expedit*), a u rujnu 1952. biskupi su jednoglasno donijeli izjavu u kojoj se svećenicima zabranjuje (*non licet*) ućlanjenje u svećenička udruženja.

Do nadbiskupa Franića isprva su mogle doći samo glasine

O Kustićevu se „slučaju“ govorilo u crkvenim krugovima, no čini se da se izvan Kaptola i „Glasa Koncila“ nije baratalo pouzdanim informacijama. Kada su glasine došle do splitsko-makarskoga nadbiskupa Frane Franića, koji je u svojoj nadbiskupiji sa svećeničkim udruženjima imao teška iskustva, on je odlučio prema „Glasu Koncila“ zauzeti suzdržano stajalište. Brzom i odlučnom intervencijom spor između „Glasa Koncila“ i nadbiskupa Franića 1964. izgladila je Smiljana Rendić.

različite načine radio na tome da se formiraju „dvije Crkve“, do takva razvoja stvari nikada, pa ni u najžešćim unutarcrkvenim sporovima, nije došlo u razdoblju komunističke Jugoslavije.

Obitelj Kustić pred kušnjama

Kustićev je slučaj, premda kontroverzan, zapravo bio benigan i bezbolan za Crkvu. On je u ožujku 1963., kao grkokatolički župnik u Sošicama, pristupio staleškim udruženjima, tj. u punom nazivu – Društvu katoličkih svećenika Hrvatske. Više je razloga prethodilo takvoj njegovoj odluci.

Za njega bilo je to dramatično razdoblje u životu. Supruga Marica morala je neko vrijeme provesti u bolnici jer je čuvala rizičnu trudnoću očekujući šesto dijete, a u otprilike isto vrijeme on je nakon rutinske operacije bruha dobio trovanje krvi i zamalo preminuo. Nagomilali su se i veliki bolnički troškovi koje je nekako morao platiti. Djelujući kao svećenik u siromašnom kraju, a usto je trebao voditi računa i o tome kako prehraniti svoju brojnu obitelj, Kustić je preko svećeničkih udruženja odlučio riješiti svoju situaciju. Naime, nakon ućlanjenja otvorila mu se mogućnost dobivanja zajma kojim bi platio svoje i suprugine bolničke troškove.

Manevar koji nije izveden mimo znanja crkvenih vlasti

No Kustić svoj manevar, može se pouzdano zaključiti, nije izveo mimo znanja nadležnih crkvenih vlasti. Grkokatolički vladika Gabrijel Bukatko itekako je bio svjestan da grkokatolički svećenici, koji su se mogli ženiti i imati obitelji, u odnosu na staleška udruženja nisu u istoj poziciji kao rimokatolički svećenici koji imaju obavezu celibata. Stoga je i vladika Bukatko načelo *non licet* primjenjivao na fleksibilniji način. Vladiku Bukatku sa svojim je nakanama Kustić vjerojatno i izravno upoznao, što se može iščitati i iz nekoliko pisama koja su njih dvojica 1964. razmijenili i koja se danas čuvaju u arhivu Križevačke eparhije. Napose, Kustić je u udruženjima bio vrlo kratko, odbijajući bilo kakav angažman koji mu je iz tog društva predlagan. Iz Društva katoličkih svećenika istupio je već u ožujku 1964.

Jesu li se i u „Glas Koncila“ „uvukli oni iz staleškog udruženja“?

Sve svoje peripetije u Društvu katoličkih svećenika Hrvatske Kustić nije tajio od svojih suradnika u „Glasu Koncila“ – Smiljane Rendić, Vladimira Pavlinića i Josipa Ladike. Imajući o svemu pouzdane informacije, Rendić se za Kustića zauzela kod splitskoga svećenika Srećka Vukovića, u to vrijeme bliskoga suradnika nadbiskupa Franića. Uz Vukovića

HR kalendar

- 24. listopada 1695. rođen Đuro Bašić
- 24. listopada 1921. rođena Srebrenka Sena Jurinac
- 24. listopada 1955. umro Tomislav Krizman
- 24. listopada 1991. – ratna zbivanja
- 24. listopada 1993. – ratna zbivanja
- 25. listopada 1478. umrla bosanska kraljica Katarina Kosača-Kotromanić
- 25. listopada 1883. rođen Nikola Bubalo
- 25. listopada 1991. – ratna zbivanja

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva

+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva

tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva

urednistvo@hkv.hr

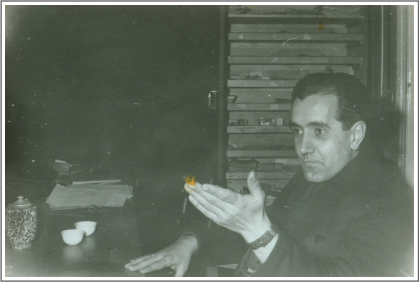
ju je vezalo i osobno poznanst^{vo} **Kultura** da ga je poznavala kao dobroga katehetu još iz dana svoje sp^{iritualnosti}. U prosincu 1964. razmijenili su nekoliko pisama koja se danas čuvaju u Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu.

Vuković je Rendić zabrinuto priupitao jesu li točne glasine da su se u „Glas Koncila“ „uvukli oni iz staleškog udruženja“. Ona mu je pojasnila da su u „Glasu Koncila“ aktivna samo tri svećenika – dr. Josip Ladika kao ravnatelj, Vladimir Pavlinić kao urednik i Živko Kustić kao novinar. Vukoviću je pripričala i sve Kustićeve borbe – da se razbolio, da mu je u otprilike isto vrijeme i supruga bila u bolnici, da je točno da je on bio u udruženjima, ali i da se nakon dolaska u „Glas Koncila“ u potpunosti udaljio od bilo kakve mogućnosti suradnje ili aktivnosti u udruženju. Naime, dolaskom u „Glas Koncila“ riješio je pitanje socijalnoga osiguranja jer je, kako je pojasnila Rendić, ondje bio zaposlen u stalnom radnom odnosu. Stoga socijalno osiguranje i više nije primao po liniji udruženja.

I za istupanje iz svećeničkih udruženja trebalo je hrabrosti

S obzirom na Smiljaninu narav, teško bi se moglo zaključiti da je ona Kustića pred Vukovićem „opravdavala“ a da za to nije imala čvrste razloge. Da joj je Kustićeve slučajeve doista bio kontroverzan, ona se zasigurno o tome ne bi ustručavala uputiti oštre riječi samomu Kustiću ili o Kustiću oštro govoriti i izvan kruga „Glasa Koncila“. Uostalom, kako je pisala i svećeniku Vukoviću u pismu od 28. prosinca 1964., Kustiću je trebalo mnogo više hrabrosti za istupanje iz svećeničkoga udruženja nego za ulazak u to društvo.

Njezina intervencija preko svećenika Vukovića urodila je plodom. Nadbiskup Franić ublažio je svoje suzdržano stajalište prema „Glasu Koncila“ i u idućim mjesecima i godinama bio je čest sugovornik i gost na njegovim stranicama. Za „Glas Koncila“ bio je to tek prvi u nizu velikih unutarcrkvenih prijedora u kojima će se tijekom idućih desetljeća naći. Među njima su najradikalniji bili slučaj knjižice mons. Čedomila Čekade „Proigrana šansa“ iz 1971., u kojoj je „Glas Koncila“ optužio za „skretanje ulijevo“, te slučaj Teološkoga društva „Kršćanska sadašnjost“ koji je 1980-ih prijetio velikim unutarcrkvenim razdorom. Da bi ostao „u matičnom tijeku hrvatskoga katolištva“, kako je to u jednoj zgodi kao glavni urednik opisao Živko Kustić, „Glas Koncila“ je u svojoj povijesti trpio i velike udarce iz unutarcrkvenih struktura. Dio tog tereta iznijela je hrabro i Smiljana Rendić.

Marino Erceg

(nastavlja se)

Fotografije: Arhiv Glasa Koncila

Fotografija Živka Kustića, Arhiv obitelji Kustić

Izvori za oris političkoga konteksta i biografskih crtica Smiljane Rendić:

- Akmađža, M. (2013.) *Katolička Crkva u komunističkoj Hrvatskoj 1945. – 1980.* Zagreb-Slavonski Brod: Despot Infinitus-Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
- Erceg, M. (2023.) *Živko Kustić: Neustrašivi glas Crkve u Hrvata*, Zagreb: Glas Koncila
- Miklenić, I. (2013.) *Pogledi u Glas Koncila*. Zagreb: Glas Koncila

Tekst je dio niza „Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano

- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (1)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (2)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (4)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (5)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (6)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (7)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (8)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (9)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (10)